

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Obec s pověřeným obecním úřadem

Překládá: Martina Brotánková

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Obec s pověřeným obecním úřadem“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svoji práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 31. března 2015

.....

Martina Brotánková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za cenné rady a připomínky. Dále zaměstnancům městského úřadu Zbiroh za praxi a zkušenosti s chodem a řízením obce s pověřeným obecním úřadem. A v neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině za podporu po celou dobu studia.

Obsah

Úvod.....	1
1 Základní vymezení veřejné správy	2
1.1 Státní správa.....	3
1.2 Samospráva.....	4
1.2.1 Vztah státní správy a samosprávy	5
2 Územní samospráva	6
2.1 Právní úprava územní samosprávy	6
2.2 Ústavní úprava územní samosprávy	7
2.3 Kraje – vyšší územně samosprávné celky	8
3 Právní postavení obcí	9
3.1 Osobní základ obcí	9
3.2 Územní základ obcí	10
3.3 Ekonomický základ obce.....	11
4 Typy obcí	13
4.1 Města, městyse.....	13
4.2 Statutární města	14
4.2.1 Hlavní město Praha	14
5 Působnost obcí	15
5.1 Samostatná působnost.....	16
5.1.1 Spolupráce mezi obcemi	17
5.2 Přenesená působnost.....	18
5.2.1 Veřejnoprávní smlouvy	19
5.3 Dozor nad výkonem působnosti obce.....	20
5.4 Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti	21
6 Obec s pověřeným obecním úřadem	23
6.1 Vznik obecního zřízení	24
6.2 Vývoj obce s pověřeným obecním úřadem	25
6.3 Činnost obce s pověřeným obecním úřadem	26
6.4 Organizační struktura obce s pověřeným obecním úřadem.....	28
6.5 Obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem.....	30
6.5.1 Zaměstnanci obecního úřadu.....	31

7	Město Zbiroh.....	33
7.1	Charakteristika správního obvodu	33
7.1.1	Historie města Zbiroh.....	35
7.2	Organizační struktura města Zbiroh	36
7.3	Hospodaření města Zbiroh.....	37
	Závěr.....	39
	Resume	41
	Seznam pramenů a literatury	42
	Přílohy	47

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je „obec s pověřeným obecním úřadem“ tedy obec druhého typu. Obce tvoří základní článek územní samosprávy, která je nezbytnou součástí každé demokratické společnosti. U nás to platí obzvlášť. Na přelomu nového tisíciletí došlo jak ke změnám legislativy, tak k významné správní reformě, která zásadně změnila chod územní samosprávy.

Pro téma obcí s pověřeným obecním úřadem byl důležitý začátek roku 2003, kdy byla ukončena působnost a činnost okresních úřadů. Jejich pravomoci musely být rozděleny, zejména právě obcím s pověřeným obecním úřadem a obcím s rozšířenou působností, případně krajům. Výběrem mého tématu bych chtěla nastínit čtenářům fungování a postavení obcí tohoto typu, protože si myslím, že obce druhého typu jsou dost často mezi veřejností opomíjeny.

Nejdůležitějším zákonem a oporou této práce bude zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), který nám vymezí základní postavení a působnost obcí. Tento zákon byl od jeho zrodu několikrát novelizován. Významná novela proběhla v roce 2006, kdy se například obnovily historické městysy nebo proběhly změny v kontrole a dozoru nad obcemi. V neposlední řadě musím již v úvodu zmínit zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, který vymezuje obce s pověřeným obecním úřadem.

Nejprve se zaměřím na základní pojmy veřejné správy a územní samosprávy, které je důležité znát pro pochopení dané problematiky, především pochopení vztahů státní správy a samosprávy. V dalších kapitolách se zmíním o postavení obcí jako takových, o jejich organizační struktuře a působnosti, která je pro toto téma klíčovou. Obce s pověřeným obecním úřadem vykonávají působnost pro více obcí ve svém správním obvodu v zákonem stanoveném rozsahu.

Závěrečnou část bych chtěla věnovat konkrétní obci s pověřeným obecním úřadem, na které poukáži na fungování, činnost a úkoly obce druhého typu. Pro názornost jsem si vybrala město Zbiroh, které je mi blízké a měla jsem možnost zde několikrát působit v rámci studijní praxe

Jelikož téma o obecním zřízení a jeho působnosti je velmi rozsáhlé, pokusím se ho zpracovat tak, aby si každý dokázal vytvořit komplexní obrázek o fungování místní samosprávy jako takové a o charakteru pověřených obecních úřadů na území České republiky, jejich postavení v právním řádu.

1 Základní vymezení veřejné správy

Před pojmem veřejná správa je nezbytné nejprve vysvětlit podstatu pojmu správa. Tímto pojmem lze rozumět činnost, která vede k dosažení určitých cílů. Základní rozdělení správy představuje správu soukromou a správu veřejnou.

Pro soukromou správu je charakteristické, že jde o správu soukromých záležitostí, vykonávanou v soukromém zájmu. Vykonávají jí osoby sledující určitý vlastní cíl, *např. „zaměstnanci podniku nebo členové spolku.“*¹ Při rozhodování soukromé správy se jedná vždy podle principu „co není zakázáno, je dovoleno“. Oproti tomu veřejná správa je správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu a pro obecné blaho. Subjekty, které veřejnou správu realizují, jí vykonávají jako právem uloženou povinnost a to pod titulem veřejnoprávních subjektů. Zde platí při rozhodování opačný princip „co není dovoleno, je zakázáno“.

Veřejná správa je všeobecně považována za ústřední pojem správního práva, správní vědy a dalších vědních oborů, které se jí zabývají (státověda, politologie).² Klíčový je vztah veřejné správy k právu, který zahrnuje vázanost veřejné správy právem a možnost vydávat právní akty. Právní akty, regulující chování fyzických a právnických osob.³ Všechny právní akty musí být v souladu se zákonem.

Veřejnou správou se tedy rozumí správa veřejných záležitostí, která je realizována jako projev výkonné moci ve státě, kdy pro tuto výkonnou moc je charakteristické, že se jedná o veřejnou moc, kterou má v první řadě sám stát a dále touto mocí disponují jím stanovené subjekty, které jsou povolány ke správě věcí veřejných. Z toho lze dovodit, že veřejná správa je výkonnou činností státu, jako základního veřejnoprávního subjektu.

Z hlediska subjektů Ústava České republiky v hlavě III. zahrnuje pod výkonnou mocí:

¹ MATES, P.; MATULA, M. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. s. 42

² WOKOUN R. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 316

³ MATES, P.; MATULA, M. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. s. 42

- prezidenta republiky jako hlavu státu (čl. 54-66)
- vládu jako vrcholný orgán výkonné moci (čl. 67-78)
- ministerstva a jiné správní úřady (čl. 79)

Veřejná správa se člení na státní správu a samosprávu vykonávanou příslušnými orgány, které mají postavení orgánů veřejné správy.

1.1 Státní správa

Státní správa je veřejnou správou uskutečňovanou státem. V každé společnosti, v každém právním státu je státní správa nezastupitelnou součástí veřejné správy. Je jakýmsi jádrem neboli základem veřejné správy. Státní správa jako činnost státu je činností výkonnou, podzákonou a nařizovací. Výkonnou činností je nejen samotné provádění zákonů, ale i podíl na tvorbě zákonů tzv. zákonodárná iniciativa. Touto pravomocí disponuje vláda, ministerstva a jiné správní úřady a zastupitelstva vyšších územně samosprávných celků.

Orgány státní správy jsou při výkonu své činnosti vázány obecně závaznými právními předpisy ale i interními normativními akty.

Státní správu můžeme rozdělit na ústřední a územní. Vrcholné a ústřední orgány státní správy zastoupené vládou, ministerstvy a jinými ústředními úřady řadíme mezi státní správu ústřední. Tuto ústřední správu doplňují tzv. dekoncentrované orgány státní správy. Dekoncentrované orgány jsou součástí daného resortu, kterému jsou podřízeny, například finanční úřady, katastrální úřady, úřady práce a splňují tak účel dekoncentrace. Předávají výkon státní správy co nejbližší občanům.

Územní státní správu lze dělit dle několika kritérií. Rozlišujeme územní orgány státní správy a územní orgány samosprávy a dále orgány s všeobecnou věcnou působností a specializovanou působností. S přihlédnutím na uspořádání státního území České republiky může být ve stejné územní jednotce vykonávána jak státní správa, tak samospráva.⁴

⁴ WOKOUN R. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 332

1.2 Samospráva

Samospráva je druhým nejdůležitějším subsystémem veřejné správy. Je veřejnou správou vykonávanou jinými veřejnoprávními subjekty nežli státem. Jedná se o subjekty korporativního charakteru, nejčastěji označované jako veřejnoprávní korporace. „*Veřejnoprávní korporace je člensky organizovaný subjekt veřejné správy, kterému byla svěřena moc samostatně plnit veřejné úkoly.*“⁵ Korporace má vlastní právní subjektivitu. Podstatou samosprávné korporace je samostatně rozhodovat o vlastních otázkách a spravovat vlastní záležitosti, ze své vůle a řídí se přitom zákony.

Samosprávu můžeme dále rozdělit na samosprávu územní a samosprávu zájmovou. Územní samospráva je spjata s územím a v našem případě to jsou obce a kraje. Zájmová samospráva je spjata s určitou lidskou činností. Zájmovou samosprávu představují především profesní komory.⁶

Územní samospráva je řazena mezi znaky demokratického a právního státu. U nás vznikla kolem roku 1848. Od té doby se mockrát měnila a vyvíjela, ale ve své podobě vydržela do let 1. republiky. Po 2. světové válce byla nahrazena systémem národních výborů a po únoru 1948 došlo k úplnému odstranění samosprávy jako takové. Obce přestože zůstaly územními jednotkami, ztratily charakter samosprávné jednotky. S obdobím listopadové sametové revoluce v roce 1989 přišlo obnovení územní i zájmové samosprávy jako projev snahy o vytvoření demokratického uskupení a občanské společnosti.

Samospráva tedy představuje ve veřejné správě působení a ovlivňování společenského života prostředky nestátního charakteru. Myšlenky samosprávy jsou slučitelné pouze s demokratickými systémy.

Mezi čtyři základní prvky samosprávy patří území nebo lidská činnost, vůči kterým působí (obce, exekutorská komora), osoby podřazené samosprávě (obyvatelé obce, soudní exekutoři), existence samosprávy jako právnícké osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů (obec se zastupitelstvem a radou), vlastní hospodaření a rozpočet.⁷

⁵ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 101

⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 20

⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 21

1.2.1 Vztah státní správy a samosprávy

Státní správu a samosprávu od sebe odlišuje několik skutečností. Samosprávné orgány jsou zpravidla ustanovovány volbou na rozdíl od orgánů státní správy, které jsou do funkce jmenovány státem. Státní správa je řízena na principu monokratickém ovšem samospráva má prvky kolegiálního řízení.

Jak jsem již zmínila v podkapitole o státní správě je možné ve stejném území vykonávat jak územní státní správu, tak územní samosprávu. Vztah mezi nimi lze vymežit na základě tří modelů. Prvním modelem je plná samospráva, kdy veškerá veřejná správa v území (obci) je vykonávána jako samospráva podléhající kontrole parlamentu. Tento model je typický pro anglosaské země a bývá nazýván anglickým modelem. Druhý model je oddělení státní správy a samosprávy, kdy jsou na jednom území orgány státní správy i orgány samosprávné. Model, který vznikl ve Francii za Velké francouzské revoluce, proto bývá označován jako model francouzský. Posledním modelem, který je realizován i v naší zemi je smíšená veřejná správa. Jde o situaci, kdy jsou na orgány samosprávy na základě tzv. přenesené působnosti přeneseny některé úkoly státní správy. Tento model využívá celá střední Evropa včetně České republiky. Rozvinul se převážně v německých prostorách, proto bývá označován jako model německý.⁸

Veřejná správa se navenek jeví lidem jako jednotný systém, nerozlišují, zda jdou na úřad státní nebo samosprávný. Občané rozlišují dobrou a špatnou správu. Hledí na správné úřední postupy a na chování úředníků, jejich vystupování, zdvořilost nebo podjatost.

Nesprávné jednání ve veřejné správě není závislé na tom, o jaký jde subsystém. Lepší je ta správa, která je závislá na vůli těch které spravuje, než na vůli cizí. To odpovídá principu subsidiarity, že vše má být rozhodováno na úrovni nejbližší občanům.⁹ Začal se uplatňovat v Evropské unii. Byl potřebný v jednání, o čem rozhodne členský stát a o čem mezinárodní evropské právo. Tento princip zakotvuje Evropská charta místní samosprávy.

⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 13

⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 27

2 Územní samospráva

Protipólem ústřední státní správy je územní samospráva. Pojmem územní samospráva se rozumí místní nejnižší úroveň veřejné správy. Územní samospráva je samospráva spjatá se systémem uspořádání státního území. „*Nositeli územní samosprávy jsou územní samosprávné celky (jednotky), jimiž jsou v České republice obce (jako základní územní samosprávné celky) a kraje (jako vyšší územní samosprávné celky)*“¹⁰.

2.1 Právní úprava územní samosprávy

Územní samospráva je v našem právním řádu upravena v pramenech nejvyšší právní síly. Jádro samosprávy je zakotveno v samotné Ústavě České republiky a zčásti v Listině základních práv a svobod. Listina základních práv a svobod na rozdíl od Ústavy neupravuje územní samosprávu doslovně, ovšem nemálo článků by se dalo přiřadit k tomuto pojmu. Příkladem zmíním čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, který uvádí, že občané mají právo podílet se na správě veřejných záležitostí přímo nebo prostřednictvím volby svých zástupců. Dále podíl občanů k územní samosprávě zahrnuje petiční právo v čl. 18 odst. 1 Listiny základních práv a svobod nebo také povinnost orgánů územní samosprávy poskytovat informace o své činnosti.¹¹

Další právní úpravu obsahují zákony ústavní. Je nezbytné zmínit ústavní zákon o územním členění státu a ústavní zákon o vytvoření vyšších územně samosprávných celků tedy krajů.

Samospráva je zaručena především Ústavou České republiky, avšak její jednotlivé povinnosti, organizační struktura a další nezbytné části upravují podrobně příslušné zákony. Základními zákony jsou zákon o obcích, zákon o krajích, zákon o hlavním městě Praze. Na tyto zákony navazuje nespočet dalších, které jsou nezbytné pro fungování územní samosprávy, například zákon o úřednících územně samosprávných celků, zákon o volbách do zastupitelstev obcí a krajů, zákon o místním referendu, zákon o krajském referendu, zákon o obecní policii, zákon o svobodném přístupu k informacím a jiné.

¹⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 133

¹¹ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. *Listina základních práv a svobod*. Čl. 17 odst. 5

Pro mé téma bakalářské práce neopomenu ani vyhlášky a nařízení, kterými se dané zákony provádí. Především jde o vyhlášku o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Mezi poslední právní úpravu územní samosprávy zařadím mezinárodní právo. Dle čl. 10 Ústavy České republiky jsou mezinárodní smlouvy součástí našeho právního řádu. Významnou smlouvou je Evropská charta místní samosprávy, která byla přijata v rámci Rady Evropy 15. října 1985 a pro Českou republiku vstoupila v účinnost 1. září 1999. Evropská charta místní samosprávy vymezuje územní samosprávu jako právo místních společenství na odpovědnost a právo upravovat podstatnou část věcí veřejných v zájmu místního obyvatelstva.¹²

2.2 Ústavní úprava územní samosprávy

Územní samospráva je garantována čl. 8 Ústavy ČR a to, že se zaručuje samospráva územně samosprávných celků. Podrobnější vymezení pojmu, zásad a postavení územní samosprávy nejdeme v hlavě sedmé Ústavy ČR.

*„Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“*¹³ Označení nižší (základní) a vyšší územní samosprávný celek nevyjadřuje podřazenost. Obec musí být součástí vyššího samosprávného celku, avšak ten nemůže zasahovat do záležitostí obce, jelikož má dle zákona o obcích své samostatné pravomoci.

Dále čl. 100 označuje územní samosprávné celky jako územní společenství občanů s právem na samosprávu. Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle svého rozpočtu.¹⁴

Ústava výslovně stanovuje v čl. 101 odst. 4, že stát může zasahovat do činností územních samosprávných celků, pokud to vyžaduje ochrana zákona a jen zákonem stanoveným způsobem.

Ústava dle čl. 102 - 104 vymezuje základní principy pro volbu, funkční období a působnost zastupitelstva obcí i krajů.

¹² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 34

¹³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 99

¹⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 101. odst. 3

Článek 105 pojednává o tzv. přenesené působnosti, kterou v zákonem stanovených případech lze přenést úkoly státní správy na orgány samosprávy. S přenesenou působností se ještě setkáme v dalších kapitolách, protože úzce souvisí s tématem této práce.

2.3 Kraje – vyšší územně samosprávné celky

Důležitým subsystémem územní samosprávy jsou vyšší územně samosprávné celky, které zmíním pouze obecně. Kraje podle čl. 99 Ústavy České republiky tvoří vyšší územní samosprávné celky. Ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb. Ústava české republiky, ve znění ústavního zákona č. 176/2001 Sb. bylo vytvořeno čtrnáct vyšších územních samosprávných celků.¹⁵ Bylo ustanoveno 13 krajů, přičemž postavení kraje bylo současně přiznáno i hlavnímu městu Praze.

„Celé území státu je součástí krajů, každá obec i každý vojenský újezd¹⁶ je součástí kraje.“¹⁷ Krajské území bylo vymezeno územím okresů a hranice kraje lze změnit pouze zákonem. Zrušení kraje nebo zřízení nového kraje vyžaduje přijetí ústavního zákona.¹⁸ Kraj je samosprávným společenstvím občanů, kteří žijí na určitém území. Základními rysy jsou územní základ, osobní základ a výkon samosprávy. Kraj má svůj vlastní majetek, s nímž hospodáří. Kraje jsou obdobně jako obce člensky organizované územní veřejnoprávní korporace, jejichž členy jsou občané s trvalým bydlištěm v obci, nacházející se na území kraje. Dále jsou právníckými osobami a jsou způsobilé vlastními právními úkony nabývat práv a povinností, vystupovat v právních vztazích svým jménem a brát na sebe odpovědnost.

Důležitou pravomocí odlišnou od obcí je zákonodárná iniciativa krajů. Kraj jako jediný samosprávný celek má možnost předkládat návrhy zákonů Parlamentu České republiky.

¹⁵ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 27

¹⁶ Dle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky jsou vojenskými újezdy územně správní jednotky určené k zajišťování obrany státu a výcviku ozbrojených sil

¹⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 259

¹⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 100 odst. 3

3 Právní postavení obcí

Tradičním základem územní samosprávy je obec. Známostou zásadou je zásada, že obec je základem každého svobodného státu.¹⁹

Na základě historie lze obec charakterizovat jako samosprávné společenství lidí, žijících v sídlech, které je dáno čtyřmi základními znaky:

- vlastním územím
- trvale žijícími obyvateli (občany obce)
- vlastními institucemi (orgány obce)
- majetkem (rozpočet obce)

Současná právní úprava vymezuje obec jako základní územní samosprávný celek, který je oprávněn ustanovit své orgány a rozhodovat samostatně ve věcech, které mu byly svěřeny. Obec je veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem a na vlastní odpovědnost.²⁰ Obce jako veřejnoprávní korporace jsou odděleny od státu, jelikož jsou subjekty korporativního nestátního charakteru. Obce mají svojí právní subjektivitu, tím pádem mají postavení právnické osoby.

3.1 Osobní základ obcí

Občany obce jsou všechny fyzické osoby, které jsou státními občany České republiky a mají v obci trvalý pobyt. Občan obce, který dosáhl věku 18 let má ze zákona o obcích práva, která lze uplatňovat vůči obci nebo jejím orgánům. Právo volit zastupitelstvo a být volen do zastupitelstva obce a právo hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem.

Dále právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem. Právo vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu za uplynulý kalendářní rok a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva. Právo nahlížet do rozpočtu obce, závěrečného účtu a do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, do usnesení rady, výborů zastupitelstva a komisí rady obce a pořizovat z nich výpisy.

¹⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 93

²⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 2 odst. 1

Právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem. Je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána do 60 dnů, v případě, zastupitelstva do 90 dnů.

Právo podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty, které orgány obce vyřídí bezodkladně, nejpozději do 60 dnů, v případě zastupitelstva do 90 dnů.

S výjimkou oprávnění volit do zastupitelstva a hlasovat v místním referendu se oprávnění občana obce přiznávají i fyzickým osobám, které v obci vlastní nemovitost a právnickým osobám, které mají v dané obci sídlo. Obdobná oprávnění jako občanům obce se přiznávají i cizím státním občanům trvale hlášeným v obci a to na základě mezinárodní smlouvy.²¹ Od 1. května 2004 tak mají právo volit a být voleni do zastupitelstev obce i občané jiných členských zemí Evropské unie, a to na základě Smlouvy o založení evropského společenství.

3.2 Územní základ obcí

Obec jako základní územní samosprávné společenství občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí. Každá část území České republiky je součástí území některé obce, pokud nestanoví zákon jinak. Výjimkou jsou vojenské újezdy, které nejsou součástí žádné obce. Oblast takzvané přenesené působnosti zde zajišťuje újezdni úřad. V oblasti samosprávné působnosti nemají obyvatelé vojenských újezdů právo na samosprávu, především nevolí zastupitelstvo. Kdyby došlo ke zrušení nebo změně některého z vojenských újezdů, muselo by se dané území buď připojit k některým sousedním obcím, nebo by vznikla nová obec.²² Zde stojí za zmínku aktuální schválení zákona o zrušení vojenského újezdu Brdy účinného od 1. ledna 2016, kde se několik katastrálních území vojenského újezdu Brdy připojilo k územím obcí, přičemž nevznikla žádná nová obec.

Území obcí vymezuje katastrální území. Pravdou je, že katastrální území malých obcí je totožné s administrativním územím obce, avšak větší obce se

²¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 16 až 17

²² MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Polygon, 2003. s. 39

skládají z několika katastrálních území. Území obce se může dále členit na menší části neboli osady.²³

Zákon o obcích upravuje vznik nové obce několika způsoby, a to sloučením dvou a více obcí, které spolu sousedí na základě dohody, oddělením části obce, zrušením nebo změnou vojenského újezdu

Ke sloučení obcí může dojít pouze na základě dobrovolné vůle ke spojení dvou a více obcí. Stát smí zasahovat jen minimálně, především v určování nového názvu sloučených obcí. Právní úprava dává občanů obce možnost hlasovat v místním referendu a dát souhlas či nesouhlas se sloučením obcí. Dále stanoví náležitosti dohody o sloučení obcí a způsob vypořádání majetku.

Zákon také upravuje formu připojení obce k jiné obci, kdy zanikne obec připojovaná, zatímco obec, k níž se připojovaná obec připojí, se zachovává a zvětšuje se její území, počet obyvatel, rozpočet.

Pokud jde o oddělení části obce, stávající právní úprava upravuje rozdělování obcí na základě místního referenda. Místní referendum se koná na území té obce, která se chce oddělit. Ta musí mít samostatné katastrální území sousedící alespoň se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem. Souvislé území musí mít po oddělení minimálně 1 000 občanů. O konečném rozdělení obce bude rozhodovat krajský úřad v rámci přenesené působnosti. Zákon stanoví i zde náležitosti dohody o majetkovém vyrovnání a na závěr požádá obec o souhlas s názvem nově vzniklé obce Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen ministerstvo vnitra).²⁴

3.3 Ekonomický základ obce

V rámci ekonomického základu obce hospodaří samostatně, za podmínek stanovených zvláštními zákony. Obec tedy disponuje vlastním majetkem a finančními zdroji. Hospodaření s majetkem uskutečňuje na základě samostatné působnosti prostřednictvím obecního zastupitelstva. Obec musí hospodařit účelně,

²³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 108

²⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 19 až 22

musí chránit svůj majetek a vést jeho evidenci. Tento majetek je obecním statkem všech občanů, tedy majetkem veřejným (parky, obecní silnice).²⁵

Každá obec musí vytvářet každoročně stejně jako stát rozpočet, podle něhož hospodaří. Neexistuje univerzální systém financování územní samosprávy, financování obcí. Financování obcí je ovlivněno principy finančního systému. Lze vymezit tyto principy:

- hospodaření podle ročního rozpočtu
- vytváření mimorozpočtových fondů v omezené míře
- rozhodovací pravomoc o využití prostředků
- následná odpovědnost za hospodaření, plnění rozpočtu
- nezávislost na státu
- princip solidarity mezi bohatšími a chudšími obcemi
- účinná finanční kontrola
- průhlednost, hospodárnost, efektivnost a další²⁶

Finanční zdroje obcí jsou často omezené, proto se musí při plánování výdajové stránky rozpočtu vytvořit pořadí priorit. Zákon o obcích přiznává obci právní subjektivitu. Obec tedy může nabývat majetek a nakládat s ním jako každá jiná právnická osoba.

Jak provoz, tak investice do sociálně-ekonomického rozvoje obce jsou zajišťovány z rozpočtu obce. Rozpočet je tedy klíčovým zdrojem rozvoje majetku obce.²⁷

Osobní, územní a ekonomický základ obcí představuje vzájemně propojené stránky samosprávy a fungování obcí. Na závěr právního postavení obcí ukládá zákon obcím pečovat o všestranný rozvoj svých území, o potřeby občanů a také o ochranu veřejného zájmu při své činnosti.²⁸

²⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 125

²⁶ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 189

²⁷ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 264

²⁸ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 59

4 Typy obcí

4.1 Města, městyse

Obec jako územní jednotka samosprávy může za různých předpokladů nabývat několika úrovní. Zákon o obcích vyznačuje pojmové určení obcí, měst a městysů, popřípadě statutárních měst. Zvláštní postavení má hlavní město Praha dle zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Pojem vesnice zákon obchází, obecně jsou to obce „neměstského“ charakteru. Velký význam z hlediska právního postavení měly vesnice v období feudalismu.²⁹

Dnes je městem každá obec, která byla městem ke dni účinnosti zákona o obcích č. 128/2000 Sb. Novými městy se stanou obce, které mají nejméně 3 000 trvalých obyvatel. Právo určit obec městem má předseda poslanecké sněmovny Parlamentu. Návrh předsedovi poslanecké sněmovny podává dotčená obec.³⁰

Historický pojem městys se k naší právní úpravě dostal zákonem č. 234/2006 Sb. Stát se městysem má právo obec, která tento titul měla před 17. května 1954. Musí však požádat opět o určení předsedu poslanecké sněmovny.³¹ Hranice počtu obyvatel pro určení městysem neexistuje na rozdíl od měst.

Pod pojmem obec musíme chápat souhrnně všechny typy obcí, od těch nejmenších s 17 obyvateli (Vysoká Lhota v okrese Pelhřimov) po hlavní město Praha. Mnoho měst má sice větší pravomoci, avšak to je zapříčiněno rozdělením na tzv. obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem. K 1. lednu 2014 bylo v České republice podle českého statistického úřadu 6 253 obcí. Z toho 602 měst, 214 městysů a 23 statutárních měst.³²

Klíčovou a známou skutečností je, že Česká republika je státem s velkým počtem obcí, s dost nízkým počtem obyvatel, převážně tedy s velkým počtem malých obcí. To svědčí na jedné straně o soudržnosti občanů daných obcí, ale na straně druhé o nedostatečném zajištění profesionálního a efektivního výkonu úkolů orgány daných obcí.

²⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 94

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). §3 odst. 1

³¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). §3 odst. 3

³² Český statistický úřad [online]. *Malý lexikon obcí České republiky – 2014*. [cit. 2015-03-13].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2014-n-gdc2kaznu1>

4.2 Statutární města

Zvláštní postavení mezi městy mají dle zákona o obcích statutární města. Řadí se mezi ně Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Teplice, Brno, Zlín, Olomouc, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Karviná, Mladá Boleslav, Děčín, Frýdek-Místek, Chomutov a Přerov. Tato města, na rozdíl od ostatních měst, mohou své území dále členit na městské obvody a městské části, které vykonávají svěřené pravomoci a působnost prostřednictvím vlastním orgánů samosprávy. Vnitřní organizaci si pak musí město stanovit v tzv. statutu, který se vydává formou obecně závazné vyhlášky. V územně členěných statutárních městech je odlišné označení, např. úřad města je tzv. magistrát, jako starosta zde vystupuje primátor.³³

Hlavní cílem povýšení města na město statutární je možnost upravit si svojí vnitřní samosprávu v městských částech a své orgány podle schváleného statutu. Tuto možnost v současné době využívá necelá třetina již zmíněných statutárních měst. Z toho lze vyvodit, že pokud město stojí o označení statutární město, jde především o zájem z důvodu určité prestiže. Města nestojí o možnost organizace státní správy a samosprávy do svých městských obvodů a částí, ale spíše o to, zda se ze starosty stane primátor města, z místostarosty náměstek primátora a jiné.³⁴

4.2.1 Hlavní město Praha

Hlavní město České republiky má svůj zvláštní zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Praha je podle tohoto zákona současně obcí i krajem a vnitřně se člení na městské části.³⁵ To staví hlavní město do zcela odlišného postavení na rozdíl od ostatních územně samosprávných celků, avšak zákon ani ústava to výslovně netvrdí. Postavení městských částí hlavního města Prahy se liší od městských částí nebo městských obvodů statutárních měst tím, že mají částečnou právní subjektivitu. V rozsahu stanoveném zákonem a statutem vystupují svým jménem a na vlastní odpovědnost.

³³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 130 - 142

³⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 23

³⁵ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. § 1

5 Působnost obcí

Působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (místní působnost), vůči určitému okruhu osob (osobní působnost) a v určitém čase (časová působnost). V rámci své působnosti realizuje subjekt veřejné správy svojí pravomoc. Pravomoc je souhrn nástrojů k plnění daných úkolů, například pravomoc vydávat obecně závazné vyhlášky a nařízení, uzavírat veřejnoprávní smlouvy atd.³⁶

Působnost veřejné správy se tradičně dělí na vrchnostenskou a nevrchnostenskou správu. Ve vrchnostenské správě vystupuje obec jako nadřazený subjekt, jednostranně ukládá povinnosti, příkazy, zákazy a za nenaplnění ukládá sankce. Jako veřejnoprávní korporaci náleží obci výkon působnosti veřejného práva v oblasti veřejné správy. Při nevrchnostenské správě si je obec rovna s ostatními subjekty. Do nevrchnostenské správy tedy spadá veškerá soukromoprávní působnost obcí. Příkladem můžeme uvést různé smluvní vztahy, kupní smlouvu, nájemní smlouvu.

Věcná působnost obcí je realizována prostřednictvím samosprávy (samostatná působnost) i státní správy (přenesená působnost). Obě části mají zákonný základ. Věcnou působností obce tedy je, její vlastní náplň práce, co obec prakticky dělá.

Podle platné právní úpravy rozlišujeme u obcí působnost dvojího typu, a to působnost samostatnou a přenesenou. Z postavení obcí vyplývá, že jejich hlavní náplní je realizování úkolů v samostatné působnosti. V praxi by tyto úkoly měly realizovat převážně orgány obcí, avšak orgánům obce byla svěřena mimo to i náplň státní správy. Častým zdůvodnění bylo tvrzení, že občané by si měli základní záležitosti v oblasti státní správy obstarat přímo v místě svojí obce. V činnosti orgánů obcí se tedy objevuje jak vlastní činnost obcí jako subjektů místní správy, tak činnost státu, kterou obce vykonávají prostřednictvím svých orgánů.³⁷

³⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 122

³⁷ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 83

5.1 Samostatná působnost

Právo na samosprávu je zaručeno Ústavou a stát může do samosprávy zasahovat jen tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona, a to v zákonem stanovených mezích. Obec má právo obrátit se na ústavní soud s ústavní stížností, pokud bylo neoprávněně a nezákonně zasáhnuto do samosprávy.³⁸

Samostatná působnost je vymezena především v zákoně o obcích. Patří sem záležitosti, které jsou v zájmu občanů a obce, pokud nejsou svěřeny do kompetence krajů nebo pokud se nejedná o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je daná zvláštním zákonem správním úřadům jako výkon státní správy a dále také záležitosti, které do samostatné působnosti obce řadí zákon.³⁹ Takových zákonů je spousta, například zákon o obecní policii, o místních poplatcích, o požární ochraně nebo zákon o odpadech. Dále obec pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Mezi takové potřeby můžeme řadit například ochranu zdraví, bydlení, výchovu a vzdělání a ochranu veřejného pořádku.

Obce mohou v samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky a řídí se při tom ústavou a zákony. Obecně závazné vyhlášky ukládají povinnost k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, zejména zabezpečení ochrany bezpečnosti, zdraví a majetku. Další upravovanou oblastí je pořádání, průběh a ukončení sportovních a kulturních akcí, tanečních zábav a diskoték. V neposlední řadě upravují povinnosti k zajištění čistoty ulic a veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, přírody a krajiny.⁴⁰

Dle zákona o obcích lze taxativně vymežit samostatnou působnost obcí, ovšem rozsah působnosti je mnohem širší. Do samostatné působnosti poté patří:

- zakládání a zřizování právnických osob a organizačních složek obce případně jejich rušení
- zřizování obecní policie
- udělování čestného občanství obce a cen obce
- hospodaření s majetkem obce
- sestavování rozpočtu obce a závěrečného účtu obce

³⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. čl. 87 odst. 1 písm. c)

³⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 35 odst. 1

⁴⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 10

- schvalování programu rozvoje územního obvodu obce
- oprávnění vydávat obecně závazné vyhlášky obce
- místní referendum
- spolupráce s jinými obcemi
- ukládání pokut za správní delikty

Zvláštní zákony ještě přiřazují k samostatné působnosti oblasti jako je územně plánovací dokumentace, zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, zřizování jednotky dobrovolných hasičů, místní poplatky, ochrana veřejného zdraví, obecní kronika, zajišťování připravenosti obce na mimořádné události.⁴¹

Při výkonu samostatné působnosti nejsou obce vázány žádnými interními normativními akty, musí vycházet pouze z ustanovení příslušných zákonů. Rozsah samosprávy je dán ústavou i zákony. Všechny obce mají právo na samosprávu bez ohledu na velikost. Ve finále tento rozsah závisí na finančních zdrojích obce, počtu stálých obyvatel, jejich požadavcích a na možnosti plnit tyto požadavky především zastupitelstvem obce.

5.1.1 Spolupráce mezi obcemi

Nejen zákon o obcích, ale i další zvláštní zákony dávají obcím možnost vzájemné spolupráce. Uvádějí se tři formy spolupráce mezi obcemi při výkonu jejich samostatné působnosti. Na základě smlouvy uzavřené za účelem splnění nějakého úkolu nebo na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí nebo založením právnických osob dvěma nebo více obcemi.⁴² Každá obec má právo stát se členem svazku obcí, a to za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů.⁴³ Jak lze dovodit z označení „dobrovolný svazek obcí“, obce mají pouze právo stát se členem svazku. Členství není obcím uloženo, jako povinnost. Do činnosti svazků obcí zapadají pouze úkoly v rámci samostatné působnosti obce.

Specifickou formou spolupráce mezi obcemi jsou tzv. mikroregiony. Ty jsou zakládány většinou z důvodů usilování o společný zájem a následné získávání financí z domácích i mezinárodních fondů. Častým případem jsou

⁴¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 66

⁴² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 46 odst. 2

⁴³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 49 odst. 1

společné plány jako rozvoj kvality života a služeb, rozvoj turistického ruchu, dopravní infrastruktury nebo společné vybudování rozvodu plynu, vodovodu a mnoho dalších. Malé obce se často obávají, že přijdou o svou autonomii, proto bývají při úzké spolupráci velmi opatrní.

5.2 Přenesená působnost

Přenesenou působností rozumíme výkon státní správy, kterou stát nerealizuje přímo svými orgány, ale nepřímo prostřednictvím obcí a jejich orgánů.

Obcím náleží k výkonu státní správy příspěvek na přenesenou působnost. Přesun kompetencí avšak nebývá skutečně srovnatelný s přesunem finančních prostředků. Příspěvek na přenesenou působnost tedy většinou nepokryje všechny náklady, proto musí obce doplácet výkon státní správy. Za připomenutí stojí věta z prvního sjezdu Svazu českých měst království českého (1907), která dala vznik několika obecním samosprávám. „Stát jen přidává práce, ale peněz ne“.⁴⁴

Na rozdíl od působnosti samostatné se při výkonu přenesené působnosti obec musí řídit právním řádem, ale i jinými interními normativními akty, především směrnicemi a usnesením vlády.⁴⁵ Odbornou pomocí ve věcech přenesené působnosti je pomoc krajského úřadu orgánům obcí.

Výkon přenesené působnosti je jak povinností, tak právem obce. Měl by být reálně a dostatečně zabezpečen, protože občané mají právo na fungující veřejnou správu. V mnoha případech jde o realizaci jejich konkrétních práv, například při výplatě sociálních dávek. Obce jsou za tento výkon přenesené působnosti odpovědny státu.⁴⁶

Pro výkon přenesené působnosti rozlišuje dle zákonné úpravy tříступňové dělení obcí. Podrobněji nám to upravuje ustanovení § 61 – 66 zákona o obcích. *„Přenesená působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony je a) v základním rozsahu svěřeném obci vykonávaná orgány obce určenými tímto nebo jiným zákonem na základě tohoto zákona, v tomto případě je území obce správním obvodem b) v rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem c)*

⁴⁴ BARTÁK, [ilustrace Miroslav a Editor Jiří ČERNOHORSKÝ]. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2010*. 1. vyd. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2010. s. 172

⁴⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 148

⁴⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. s. 149

*v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností vykonávána tímto úřadem.*⁴⁷

Podle stupně přeneseného výkonu státní správy dělíme obce na všechny obce (první stupeň přenesené působnosti), obce s pověřeným obecním úřadem (druhý stupeň přenesené působnosti) a obce s rozšířenou působností (třetí stupeň přenesené působnosti).

Mimo tyto obce můžeme ještě rozlišovat obce s matričním úřadem a obce se stavebním úřadem, které jsou upraveny zvláštními zákony. Obecní zřízení lze ještě doplnit o obce, které mají pravomoc ověřovat shodu opisů nebo kopií s originálem (vidimace), ověřovat pravost podpisů (legalizace) nebo také nově od roku 2008 obce s kontaktními místy veřejné správy Czech POINT. Rozdělením obcí dle výkonu přenesené působnosti se nám z třístupňového systému místní správy stává systém pětistupňový.

Do působnosti přenesené patří zejména evidence obyvatel, požární ochrana, ochrana veřejného pořádku, ochrana rostlinné a živočišné výroby, ochrana lesního a půdního fondu a další.

Rozsah přenesené působnosti může být přesouván na základě veřejnoprávních smluv mezi obcemi stejného typu. To platí pro obce prvního a třetího stupně. Dále delegací přenesené působnosti z obce s rozšířenou působností na obec s pověřeným obecním úřadem nebo rozhodnutím krajského úřadu z obce základního typu na obec s pověřeným obecním úřadem. O tom se však zmíním více v kapitole o pověřených obecních úřadech.

5.2.1 Veřejnoprávní smlouvy

Stejně jak u běžných obcí, tak i u obcí s rozšířenou působností je možnost uzavírání veřejnoprávních smluv, jestliže jejich obecní úřady vykonávají přenesenou působnost ve správním obvodu téhož krajského úřadu. Veřejnoprávní smlouvu obce uzavírají podle potřeb buď na celou přenesenou působnost, nebo na část přenesené působnosti. Souhlas k uzavření takovéto veřejnoprávní smlouvy vydává ministerstvo vnitra po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním orgánem. Uzavřená veřejnoprávní

⁴⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 61 odst. 1

smlouva se musí zveřejnit ve Věstníku právních předpisů kraje a na úřední desce obce, která je smluvní stranou smlouvy.

Ministerstvo vnitra může rozhodnout o delegování určitého rozsahu výkonu státní správy obce s rozšířenou působností na obec s pověřeným obecním úřadem. Zároveň samozřejmě rozhodne o převodu příspěvku na výkon přenesené působnosti. Mezi obligatorní náležitosti uzavírání těchto veřejnoprávních smluv patří označení účastníků smlouvy, doba trvání smlouvy, určení rozsahu přenesené působnosti, kterou bude obec vykonávat pro jinou obec a způsob úhrady nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti.⁴⁸

Přijetím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád se od 1. 1. 2006 upravilo znění ustanovení o veřejnoprávních smlouvách v obecním zřízení a nahradilo se ustanovením páté části správního řádu.

Veřejnoprávní smlouvy může uzavírat stát, veřejnoprávní korporace, jiné právnické a fyzické osoby, pokud vykonávají působnost k rámci veřejné správy. Správní řád rozděluje veřejnoprávní smlouvy do dvou skupin a to na koordinační a subordinační.

Koordinační veřejnoprávní smlouvy uzavírají subjekty, které jsou na stejné úrovni například mezi dvěma a více obcemi o plnění úkolů obecní policie. Obec, která nezřizuje obecní policii, uzavře veřejnoprávní smlouvu s obcí, která obecní policii pro svůj správní obvod zřídila. Jednou z podmínek je, že obce se musejí nacházet ve stejném vyšším územně samosprávném celku.⁴⁹

Subordinační veřejnoprávní smlouvy uzavírají správní orgány s fyzickou nebo právnickou osobou místo vydání správního rozhodnutí ve správním řízení. Příkladem uvedu veřejnoprávní smlouvu mezi stavebníkem a stavebním úřadem ve stavebním řízení, kdy se povoluje umístění stavby. Tato smlouva pak nahrazuje klasické územní rozhodnutí.⁵⁰

5.3 Dozor nad výkonem působnosti obce

Zákonnost v obecní správě nám zajišťuje institut dozoru nad výkonem samostatné a přenesené působnosti, aby orgány plnily své povinnosti a jednaly

⁴⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 66a

⁴⁹ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, § 3a odst. 1

⁵⁰ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) § 78a

v souladu s platným právním řádem. Ústavním základem je čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR, který určuje, že „*Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.*“

Výkon státního dozoru nad obecní normotvorbou je svěřen krajským úřadům v přenesené působnosti a Ministerstvu vnitra v samostatné působnosti. Orgány obcí jsou oprávněny vydávat obecně závazné předpisy. Zastupitelstvo obce v samostatné působnosti vydává obecně závazné vyhlášky obce a rada obce vydává nařízení obce. Dozor se zde provádí následný a zjišťuje se soulad vydaných obecně závazných vyhlášek obce a nařízení obce se zákony. Právní úprava státního dozoru je obsažena v ustanovení § 123 – 126 zákona o obecním zřízení. Ustanovení upravují konkrétní procesní postup v případě rozporu obecně závazných vyhlášek obce se zákonem.

Dozor u vydávání obecně závazných vyhlášek provádí ministerstvo vnitra České republiky. Pokud se zjistí, že odporuje obecně závazná vyhláška obce zákonu, vyzve obec ke zjednání nápravy do 60 dnů od doručení výzvy. Pokud obec nezjedná v daném termínu nápravu, ministerstvo vnitra rozhodne o pozastavení účinnosti dané vyhlášky. Při pozastavení dá ministerstvo vnitra obci další šanci sjednat nápravu. Obec může při nesouhlasu s postupem ministerstva vnitra podat rozklad proti rozhodnutí ministerstva. Pokud ale obec neopraví vyhlášku ani nepodá do 30 dnů již zmiňovaný rozklad, ministerstvo vnitra podá návrh Ústavnímu soudu na zrušení obecně závazné vyhlášky. V případě, že by obecně závazná vyhláška odporovala lidským právům a základním svobodám, může ministerstvo vnitra pozastavit její účinnost ihned, bez výzvy ke zjednání nápravy.

Obdobný postup je při dozoru nad nařízením obce, avšak zde je příslušným kontrolujícím subjektem krajský úřad. Návrh na zrušení podává Ústavnímu soudu ředitel krajského úřadu.

5.4 Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti

Vedle dozoru nad výkonem samostatné a přenesené působnosti obce je potřeba poukázat také na systém kontroly výkonu samostatné a přenesené působnosti. Úpravu kontroly výkonu působnosti obcí přinesl až zákon č. 234/2006 Sb. Do té doby byl jen zákonem zahrnut dozor nad výkonem působnosti obcí.

Kontrolu výkonu samostatné a přenesené působnosti upravuje ustanovení § 129 zákona o obecním zřízení. Je zde upravena kontrola působnosti obcí, městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst. Kontrola bývá průběžná a je jakýmsi prostředkem ke zjištění nedostatků, které směřují k provedení dozoru. Výkon kontroly je svěřen v souvislosti se samostatnou působností obcí Ministerstvu vnitra a v souvislosti s přenesenou působností krajským úřadům. Předmětem kontroly je dodržování práv a povinností, jimiž se musí obce při výkonu působnosti řídit. Kontrolou se dle zákona o obcích rozumí činnost, při které se zjišťuje, jestli orgány obcí při výkonu samostatné působnosti postupují správně dle zákonů a jiných právních předpisů, a zda dodržují zákony, jiné právní předpisy a usnesení vlády při výkonu přenesené působnosti.⁵¹

⁵¹ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 150

6 Obec s pověřeným obecním úřadem

Po obecném seznámení se s fungováním státní správy, územní samosprávy a charakteristikou obcí se dostáváme k pověřeným obecním úřadům.

V rámci přenesené působnosti působí od 1. ledna 2003 pověřené obecní úřady (388) a úřady obcí s rozšířenou působností (205). Jako pověřený obecní úřad je pro účel výkonu přenesené působnosti označován v zákonech a jiných právních předpisech obecní úřad, který vedle přenesené působnosti vykonává v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím předpisem pro svoje katastrální území a ostatní obce.⁵²

Seznam obcí s pověřeným obecním úřadem obsahuje příloha č. 1 zákona č. 314/2002 Sb. Obec s pověřeným obecním úřadem, nejčastěji vykonává státní správu pro okolní obce. Správní obvody a sídla jsou dány ve vyhlášce Ministerstva vnitra České republiky č. 388/2002 Sb.

Zákon obcím dovoluje do určité míry upravovat výkon svěřené přenesené působnosti. Obsahuje obranné mechanismy pro situaci, kdy obec neplní své svěřené povinnosti při výkonu přenesené působnosti. Z těchto důvodů zákon umožňuje obcím uzavírat mezi sebou veřejnoprávní smlouvy v oblasti přenesené působnosti. Předmětem těchto smluv je výkon přenesené působnosti orgánů jedné obce pro obec druhou. Zákonodárci ale opomenuli umožnit obcím s pověřeným obecním úřadem mezi sebou upravovat výkon přenesené působnosti na základě veřejnoprávní smlouvy. Stejně tak jako situaci, kdy obec s pověřeným obecním úřadem nebude plnit jí svěřené úkoly.⁵³

Zákon o obecním zřízení pouze upravuje v ustanovení § 65 případ, kdy obce, jejíž orgány nezabezpečují řádný výkon přenesené působnosti, budou postiženy odejmutím působnosti a tato působnost bude svěřena místně příslušného pověřenému obecnímu úřadu. Na daný pověřený úřad se také převede příspěvek na plnění úkolů v přenesené povinnosti. Rozhodnutí o takovém odejmutí přenesené působnosti nebo části přenesené působnosti vydává krajský úřad a zároveň stanoví den, kdy si pověřený obecní úřad převezme působnost.

⁵² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 64 odst. 1

⁵³ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003. s. 137

Z obecního zřízení vyplývá, že pověřený obecní úřad vykonává pouze státní správu, nikoli pravomoci samosprávné. Pověřený obecní úřad přesto není správním úřadem ale orgánem územního samosprávného celku.⁵⁴

6.1 Vznik obecního zřízení

Samotné vymezení obce se objevilo již v prozatímním obecním zákoně také zvaném jako Stadionovo prozatímní obecní zřízení, které bylo vyhlášen 17. března 1849 jako císařský patent vymezující samosprávu území Rakouského císařství. Základem tohoto zřízení byla již zmiňovaná zásada, že „základem svobodného státu je obec“. Obce byly označovány jako „místní obce“ a byly chápány spíše jako katastrální územní jednotky. Působnost obcí se označovala spojením přirozená působnost, která vyznačovala vlastní věci obce a působnost přenesená, do které náležely věci svěřené státem.⁵⁵ Všechny obce musely být součástí některého z okresů a všechny osoby musely být občané některé z obcí.

Pokud se přesuneme dále do 20. století, tak důležitým mezníkem vzniku obcí byla reforma v roce 1990, nabytí účinnosti zákona č. 294/1990 Sb., kdy bylo nahrazeno ustanovení o národních výborech hlavou sedmou „Místní samospráva“ a účinností zákona č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).⁵⁶ Národní výbory byly zrušeny jako orgány státní správy. Obce se staly samostatnými jednotkami s právem ovlivňovat své vlastní záležitosti a zároveň územní celky.

Aktuální platný zákon o obcích z roku 2000 vychází z předešlého stavu a ustanovuje, že „*obcemi podle tohoto zákona jsou územní samosprávné celky, které byly obcemi ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona*“.⁵⁷

Považuji za vhodné uvést důvod a způsob vzniku na konkrétní obci. Město Zbiroh vzniklo, podle zmíněného zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, dnem voleb do obecního zastupitelstva v roce 1990, avšak svoje funkce obec vykonává v souladu s platným zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁵⁴ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 200

⁵⁵ MATES, Pavel a Miloš MATULA. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. s. 9

⁵⁶ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 64

⁵⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), §151 odst. 1

6.2 Vývoj obce s pověřeným obecním úřadem

Nabytím zákona o obecním zřízení byla ukončena etapa první fáze reformy územní veřejné správy. Na ní však navázala druhá fáze reformy územní veřejné správy. Ta začala zrušením okresních úřadů k 31. 12. 2002. Přestože okresní úřady jako orgány státní správy byly zrušeny, byly zachovány okresy jako územně správní jednotky, převážně pro některé specializované obory. Příkladem jsou úřady práce, okresní správy sociálního zabezpečení, finanční úřady, policie, soudy a další.

Cílem této fáze reformy bylo nové územně správní uspořádání státu a přenesení působností z okresních úřadů na jiné subjekty veřejné správy. To mělo spět k obecním úřadům, pověřeným obecním úřadům, ale hlavně k nově vytvořeným obecním úřadům s rozšířenou působností a také ke krajským úřadům. Okresní úřady, jichž bylo 77, tedy převážně nahradily obecní úřady obcí s rozšířenou působností, kterých bylo vytvořeno 205. Nadále bylo zachováno členění obcí prvního a druhého typu s pověřeným obecním úřadem, avšak přidal se k nim typ třetí, obce s rozšířenou působností. Hlavní byl zákon č. 313/2002 Sb., o změně zákona o obcích (obecní zřízení) a zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Od roku 2003 bylo realizováno nespočet novel českého obecního zřízení. Zákonodárným sborem bylo přijato celkem 13 dalších novelizací k roku 2006.⁵⁸ Ovšem u některých lze pochybovat o jejich potřebnosti, účelnosti, neboť nepředstavují pro obecní zřízení žádnou reálnou a praktickou změnu. Příkladem je zákon č. 216/2004 Sb., kdy bylo v textu o obecním zřízení pouze změněno slovo prapor slovem vlajka.⁵⁹ Mnoho odborníků se shoduje, že panuje právní chaos. Namísto jedné ucelené právní úpravy územního správního uspořádání existuje hromada rozsáhlých právních předpisů upravující víceméně shodné věci. Jde především o zákon o hlavním městě Praze, který upravuje postavení hlavního města, vedle zákona o obcích a zákona o krajích.⁶⁰

Po druhé fázi reformy územní veřejné správy, jejímž cílem bylo přiblížit správu běžnému občanovi, se paradoxně tato správa komplikuje. Po roce 2003 se

⁵⁸ GROSPÍČ, Jiří, Tomáš LOUDA, Lenka VOSTRÁ (eds.). *Územní samospráva v České republice a Evropě*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. s. 140

⁵⁹ GROSPÍČ, Jiří, Tomáš LOUDA, Lenka VOSTRÁ (eds.). *Územní samospráva v České republice a Evropě*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. s. 142

⁶⁰ VRABKOVÁ, Iveta a Jiří KOVÁŘ. *Kdo se vyzná v územně správním členění?*. Veřejná správa. 2015, 5, 20-21.

našli i obce, jejichž občané, z nejrůznějších důvodů, musí navštívit několik různých obcí a měst, neboť dle správního a územního uspořádání sídlí například obecní úřad jinde než matrika, stavební úřad, finanční úřad, ba dokonce některé záležitosti musí občan řešit až na úřadě krajském.⁶¹

Za zmínku stojí i následná třetí fáze reformy veřejné správy, která by se měla přesunout do ústřední veřejné správy. Zaměří se především na vybudování moderní a profesionální veřejné správy, která by se měla udržet v současném i budoucím evropském prostředí. Tato fáze stále pokračuje, probíhá mnoho diskuzí, legislativních návrhů k úspěšnému docílení zmodernizování veřejné správy.⁶² Aktuálně řešenou otázkou je zrušení výkonu státní správy v rámci většiny přenesené působnosti v obcích prvního a druhého stupně a následně přenos kompetencí na obce s rozšířenou působností. Ministerstvo vnitra vydalo v roce 2012 koncepci o dokončení této reformy veřejné správy, které by vyřešila zásadní otázky o budoucím vývoji státní správy.⁶³

6.3 Činnost obce s pověřeným obecním úřadem

Základní rozsah přenesené působnosti vykonávají všechny typy obcí bez rozdílu. Pro potřeby výkonu přenesené působnosti je každá z 6253 obcí podřazena do správního obvodu působnosti některého z 388 pověřených obecních úřadů. Obce s pověřeným obecním úřadem dnes vykonávají přenesenou působnost na základě speciálních zákonů. Pro výkon této působnosti zřizují různé odbory, oddělení a jiné zvláštní orgány. V této podkapitole shrnu nejdůležitější a nejčastější výkon úkolů obcí s pověřeným obecním úřadem dle katalogu agend a činností veřejné správy.⁶⁴

První oblastí je krizové řízení, při kterém obce v přenesené působnosti vyplácejí jednorázové dávky fyzickým osobám, jako státní podporu při haváriích nebo živelných pohromách. To upravuje zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon. Důležitou činností je požární ochrana, upravená v zákoně č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Sem patří zabezpečení hašení požárů a záchranné práce při

⁶¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 24

⁶² PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 55

⁶³ Ministerstvo vnitra ČR [online]. *Koncepce dokončení reformy veřejné správy*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.spov.org/data/files/koncepce-dokonceni-reformy-verejne-spravy.pdf>.

⁶⁴ Ministerstvo vnitra ČR [online]. *Katalogy agend a činností veřejné správy*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalogy-agend-a-cinnosti-verejne-spravy.aspx>.

živelných pohromách a jiných mimořádných událostech, zabezpečení nepřetržité pracovní pohotovosti a akceschopnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů.

Dále oblast regionálního rozvoje, kterou upravuje zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje obsahuje zajišťování úkolů spojených s procesem podpory regionálního rozvoje.

Oblast sociální politiky pověřené úřady zabezpečují v souvislosti s poskytováním dávek hmotné nouze. Rozhodují o přiznání příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení, mimořádné okamžité pomoci a o výši těchto dávek. Vydávají rozhodnutí o vymáhání neprávem poskytnutých dávek nebo dávek poskytnutých v nesprávné výši. Poskytují informace osobám, které se ocitnou v hmotné nouzi. Zde působí zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

V rámci zemědělství zahrnuje obec s pověřeným obecním úřadem činnosti související se zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách, zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, zákon č. 449/2001., o myslivosti nebo zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. Při vodním hospodářství například vydává povolení pro potřeby jednotlivých občanů, domácností k odběru a nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami.

Navazující oblastí je ochrana přírody, upravená v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Činnost orgánů ochrany přírody zahrnuje například vyhlášení ochranných pásem, památných stromů, nebo vydávání souhlasu ke zřízení nebo rušení cest. Podstatným zákonem je i zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí., který upravuje právo na řádné a včasné informace o stavu životního prostředí.

Činnost stavebního úřadu nalezneme v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. V této oblasti představuje obec s pověřeným obecním úřadem mnoho činností, příkladem uvedu zejména rozhodnutí o spojení územního a stavebního řízení, uzavření veřejnoprávní smlouvy, která nahradí územní rozhodnutí, rozhodnutí o umístění stavby, rozhodnutí o změně využití území, oznámení zahájení územního řízení a mnoho dalších procesních věcí v okruhu stavebního řízení a územního plánování.

Obec s pověřeným obecním úřadem bývá také matričním úřadem v rámci zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení. Obce vedou matriční knihy a sbírky listin, provádí zápisy, změny a opravy zápisů do matričních knih. Vydávají rodný, oddací, úmrtí list a povolení ke změně jména nebo příjmení.

Mezi další činnosti pověřených úřadů spadá ověřování opisu nebo kopie a ověřování podpisu neboli vidimace a legalizace. Součástí je i následné vedení evidence vidimací a legalizací.

Okruh agend, které patří pověřeným obecním úřadům, prochází postupně změnami, v důsledku změn zvláštních zákonů týkajících se jednotlivých částí výkonu státní správy.

6.4 Organizační struktura obce s pověřeným obecním úřadem

Obce vykonávají své pravomoci a působnost prostřednictvím svých orgánů, vymezených v ustanovení § 5 zákona o obcích. Orgány obce jsou organizačními útvary organizační struktury obcí, jako územních samosprávných veřejnoprávních korporací.⁶⁵ Základním orgánem je zastupitelstvo obce, od něhož je odvozováno postavení ostatních orgánů obce. Dalšími orgány jsou rada obce, jako výkonný orgán pro oblast samostatné působnosti, starosta jako monokratický představitel obce a obecní úřad. K orgánům obce právní úprava řadí i zvláštní orgány, které se zřizují podle zvláštních zákonů. Sídlem uváděných orgánů zpravidla bývá sídlo obecního úřadu. Orgány obce jsou upraveny v hlavě čtvrté zákona o obecním zřízení v ustanovení § 67 – 111. Ustanovení § 117 – 122 zákona o obcích upravuje orgány zastupitelstva obce a rady obce.

Zastupitelstvo obce je voleným a současně nejvyšším samosprávným orgánem a zastupitelským sborem obce, od něhož je odvozováno postavení dalších orgánů obce. Zastupitelstvo se skládá z členů zastupitelstva, jejichž počet je stanoven podle počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením. Volby do zastupitelstev obce se konají na základě všeobecného, přímého a rovného volebního práva. Na začátku každého prvního zasedání zastupitelstva skládá každý člen zastupitelstva slib: "Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jejich občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky." Zastupitelstvo se schází podle potřeby, ale nejméně jedenkrát za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva obvykle svolává a řídí starosta obce. Zasedání je veřejné a o průběhu se pořizuje zápis. K platnému usnesení je potřeba

⁶⁵ PRŮCHA, Petr. *Lexikon - správní právo*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2002, s. 306

souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Pro jednání zastupitelstva se přijímá jednací řád, ve kterém se upraví zejména procesní otázky. Důležitou úpravou je především průběh zasedání, způsob hlasování nebo způsob diskuze k jednotlivým bodům. Člen zastupitelstva má při výkonu své funkce právo předkládat zastupitelstvu a radě návrhy k projednání, vznášet dotazy, připomínky a podněty. Naopak je člen zastupitelstva povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva, hájit zájmy občanů obce, jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce. Rozhoduje ve věcech, které se týkají samostatné působnosti. Ve věcech působnosti přenesené rozhoduje jen ve věcech stanovených zákonem. Vydává obecně závazné vyhlášky obce, schvaluje program rozvoje obce, rozhoduje o spolupráci s jinými obcemi, schvaluje rozpočet obce, rozhoduje o vyhlášení místního referenda, volí a odvolává starostu. Zastupitelstvo obce může zřizovat své poradní a kontrolní výbory. Nejde o samostatné orgány obce, ale spíše o orgány orgánů obce. Předsedou výboru je jeden ze členů zastupitelstva. Počet členů výboru musí být vždy lichý a minimálně pětičlenný. Výbory se schází podle potřeby. Zastupitelstvo zřizuje vždy povinně výbor finanční a výbor kontrolní. Výjimkou je výbor pro národnostní menšiny, který musí zastupitelstvo zřídit, pokud na území obce žije alespoň 10 % občanů jiné národnosti.

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu své působnosti odpovídá rada zastupitelstvu. Ve věcech přenesené působnosti může rada rozhodnout, jen pokud to stanoví zákon. Radu tvoří starosta, místostarosta a další členové rady. Počet členů rady je vždy lichý a nejmenší počet radních je 5. Radu obce si nevolí obce, v nichž je počet členů zastupitelstva nižší než 15. Pravomoci rady obce pak případnou na starostu v omezeném rozsahu, zbytek pak na zastupitelstvo. Rada se schází podle potřeby a na rozdíl od zastupitelstva jsou schůze neveřejné. K platnému usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady. Rada obce zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu, vydává nařízení obce, stanovuje počet zaměstnanců obecního úřadu. Dále kontroluje úkoly, které plní obecní úřad v oblasti samostatné působnosti, přezkoumává podněty občanů (připomínky, petice, stížnosti). Rada obce může zřizovat své iniciativní a poradní orgány - komise. Právní úprava neukládá radě obce zřizovací obligatorní povinnost. Je tedy zcela

na úvaze rady obce kolik a jaké komise zřídí. Komise je pak za své činnosti odpovědna radě kraje.

Starosta obce zastupuje obec navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva nebo rady, může starosta provést jen s jejich schválením, jinak by byly od počátku neplatné. Starostu a jeho zástupce, místostarostu, volí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Zastupitelstvo může zvolit více místostarostů. Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti, jedná a rozhoduje ve věcech, které jsou mu svěřeny. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu. Starosta obce může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v dané věci. Mezi další pravomoci starosty patří například podepisování právních předpisů obce nebo odpovědnost za informování občanů o činnosti obce

Starosta obce zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce, pokud to stanoví zvláštní zákon. Jmenuje a odvolává jejich členy. Tyto orgány vykonávají přenesenou působnost a nejsou podřízeny orgánům obce. Jde například o komisi k projednávání přestupků dle zákona o přestupcích⁶⁶ nebo o povodňovou komisi podle zákona o vodách⁶⁷ nebo komisi o sociálně právní ochraně dětí.

6.5 Obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem

Jak jsme již z předchozích kapitol zjistili, obec je právnickou osobou se svou právní subjektivitou a zabezpečuje občanům právo na samosprávu. Oproti tomu je zde obecní úřad, který je jedním z orgánů obcí bez právní subjektivity a jako takový je spíše projevem výkonné moci. Zabezpečuje funkce státu především ty ekonomické, ekologické, sociální, vzdělávací a kulturní. Obecní úřad je tzv. orgán úředního typu, vykonávající jak působnost samostatnou, tak přenesenou. V samostatné působnosti obecní úřady plní povinnosti, které jim uložilo zastupitelstvo nebo rada obce. Pověřený obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele úřadu stojí vždy starosta. Z hlediska organizačního členění se obecní úřad člení na odbory a oddělení, které může zřídit rada obce pro jednotlivé činnosti. Nejčastějšími odbory obcí s pověřeným obecním úřadem jsou odbory finanční, odbor životního

⁶⁶ Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích. § 53 odst. 3

⁶⁷ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). § 77 odst. 3

prostředí, odbor sociálních věcí a odbor vnitřních věcí. Vedoucí těchto odborů jsou jmenováni radou obce na návrh tajemníka.

V malých obcích většinou nebývá funkce tajemníka zřízena, v tom případě jeho úkoly plní starosta obce. Obec s pověřeným obecním úřadem si však musí povinně zřídit funkci tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce. Tajemník je jmenován starostou a při výkonu své funkce je mu plně odpovědný. Tajemník obecního úřadu zabezpečuje výkon přenesené působnosti, stanovuje platy zaměstnancům obce zařazených do obecního úřadu. Tajemník se účastní zasedání zastupitelstva a rady obce, kde má poradní hlas. Zákon zakazuje tajemníkovi výkon funkce v politických stranách a politických hnutích.⁶⁸

Obecní úřad má pravomoc vydávat vnitřní předpisy. Základním předpisem je především organizační řád, schvalovaný radou obce. Organizační řád má stanovit vnitřní strukturu úřadu, vztahy nadřazenosti a podřazenosti a činnosti odborů a oddělení. Další vnitřní předpisy vydává tajemník. Jedná se o pracovní řád, spisový a skartační řád a další směrnice obecního úřadu.

6.5.1 Zaměstnanci obecního úřadu

Součástí obecních úřadů jsou vedle tajemníka jeho zaměstnanci. Zaměstnance obce můžeme rozdělit na vedoucí úředníky odborů či oddělení, úředníky a zaměstnance obce, kteří nejsou úředníky. Pracovní poměr zaměstnanců obecního úřadu stanoví zákoník práce a jejich povinnosti stanoví speciální zákon o úřednících územně samosprávných celků. Tento zákon se nevztahuje na členy zastupitelstev, členy komisí a jiných zvláštních orgánů

Úředníkem se rozumí podle zvláštního zákona zaměstnanec územního samosprávného celku podílející se na výkonu správních činností zařazených do obecního úřadu, do městského úřadu, do magistrátu statutárního města nebo do magistrátu územně členěného statutárního města.⁶⁹ Správní činností se rozumí činnost v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku. Touto správní činností se zejména rozumí správní rozhodnutí, správní kontrola, dozor nebo dohled, příprava návrhů předpisů, statistika, správa rozpočtu a další.

⁶⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 110

⁶⁹ Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. § 2 odst. 4

Nový úředník může být na místo přijat po splnění zákonem stanovených předpokladů a pouze na základě veřejné výzvy nebo výběrového řízení. Dle charakteru obsazovaného místa se liší požadavky na vzdělání a dovednosti uchazeče. Příkladem je uchazeč o místo na strážníka obecní policie, po kterém budou požadovány navíc fyzické i psychické testy.

Mezi základní povinnosti úředníka patří dodržování ústavního pořádku České republiky, právních předpisů a pokynů vedoucího úředníka, ochrana veřejného zájmu při výkonu správních činností, prohlubování kvalifikace, nestranné rozhodování a zachování mlčenlivosti. Při povinnosti prohlubování kvalifikace mají úředníci zákonem stanovenou lhůtu pro složení tzv. zkoušek zvláštní odborné způsobilosti.

7 Město Zbiroh

V této poslední části se zmíním o charakteru a fungování dané obce s pověřeným obecním úřadem. Jedná se o město Zbiroh, které se i přes svou velikost dostalo do seznamu pověřených obcí v Plzeňském kraji. Nejprve se zaměřím na základní údaje a charakteristiku správního obvodu. Poté na organizační strukturu města a hospodaření města.

Zákonem o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností se stalo město Zbiroh v roce 2003 jedním z 35 pověřených obcí druhého typu Plzeňského kraje. Do jeho správního obvodu patří 17 obcí. Okruh svěřených obcí tvoří Cekov, Čilá, Drahoňův Újezd, Hradiště, Kařez, Kařízek, Lhota pod Radčem, Líšná, Mlečice, Ostrovec-Lhotka, Plískov, Podmokly, Sirá, Terešov, Týček, Zbiroh, Zvíkovec.

Na mapovém výřezu v příloze č. 2 můžeme vidět znázorněné administrativní uspořádání správního obvodu obce s rozšířenou působností Rokycany. Barevné odlišení nám znázorňuje vymezení tří správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (Zbiroh, Rokycany a Radnice).

7.1 Charakteristika správního obvodu

Město Zbiroh se nachází v okrese Rokycany, který je svou rozlohou 575 km² druhým nejmenším okresem v České republice. Nachází se v západních Čechách, v severovýchodní části Plzeňského kraje. V Plzeňském kraji sousedí s okresy Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň-sever. Dále ve Středočeském kraji sousedí s okresy Beroun, Příbram a Rakovník. Celá západní část okresu je položena spíše níže. Jeho přirozenou severozápadní hranici tvoří údolí řeky Berounky. Jižní část okresu je tvořena zalesněným pásmem Brd. V centrální části Brdského pohoří se rozkládá rozsáhlý vojenský újezd. Oblasti mezi Rokycany, Radnicemi a jižně od Zbirohu jsou zemědělsky využívány.

Bývalý okres Rokycany jako jediný v kraji odpovídá správnímu obvodu obce s rozšířenou působností Rokycany. K 31. 12. 2012 v něm trvale žilo 47 770 obyvatel. Hustota osídlení dosahuje 83 obyvatel na 1 km². Je čtvrtým

nejlidiatějším správním obvodem obce s rozšířenou působností v kraji. Má 68 obcí a 6 měst.⁷⁰ Město Zbiroh má k 1. lednu 2015 2415 obyvatel.⁷¹

Charakteristickým rysem vývoje osídlení okresu je pokles obyvatel ve venkovských obcích, které jsou vzdálené od průmyslových center. Obyvatelstvo se koncentruje především v okresním městě, kde žije téměř třetina z celkového počtu obyvatel okresu. Růst obyvatel byl zaznamenán i v dalších průmyslových centrech okresu jako je Hrádek, Mirošov, Mýto, Radnice a Zbiroh.

Město Zbiroh je romantickým letoviskem na rozhraní brdských lesů a chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko. Vzhledem ke své výhodné poloze poblíž mezinárodní dálnice, krásné přírodě a čistému prostředí, se městečko stále rozrůstá.

Se Zbirohem je spjata řada významných osobností. Jmenujme rodáky básníky J. V. Sládka a Karla Vokáče, básníka a překladatele Josefa Palivce či malíře Járu Pika. Ve Zbirohu pobývaly takové osobnosti jako Fráňa Šrámek, Marie Pujmanová nebo Alfons Mucha. Zmínila jsem významné osobnosti, básníky, jejichž jména zdobí nejednu ulici či náměstí. Za zmínku stojí samozřejmě i samotné město Zbiroh s novorenesančním zámekem. Zámek i jeho malebné okolí si již v minulosti oblíbila řada významných osobností. Například Alfons Mucha, který na zámku téměř 20 let žil a vytvořil zde kompletní Slovanskou epopej. Výborné předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu vedle přírodního bohatství doplňují kulturní památky, především již zmiňovaný zámek Zbiroh se zámeckými terasami a vinicí, zbirožské městské muzeum, muzeum J. V. Sládka nebo městská knihovna Dr. Palivce.⁷²

Pro občany má město na svůj správní obvod dostatečnou vybavenost. Ve Zbirohu je základní a mateřská škola, zdravotní středisko, rehabilitační centrum, dům s pečovatelskou službou, lékárna, pošta, pobočka České spořitelny, policejní stanice, která je kmenově zařazena pod obvodní oddělení policie Radnice. V městě působí detašované pracoviště Úřadu práce České republiky, ovšem

⁷⁰ Krajská správa ČSÚ v Plzni. [online]. *Charakteristika okresu Rokycany*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/so_orp_rokycany

⁷¹ Zbiroh. [online]. *Město Zbiroh*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.zbiroh.cz/>

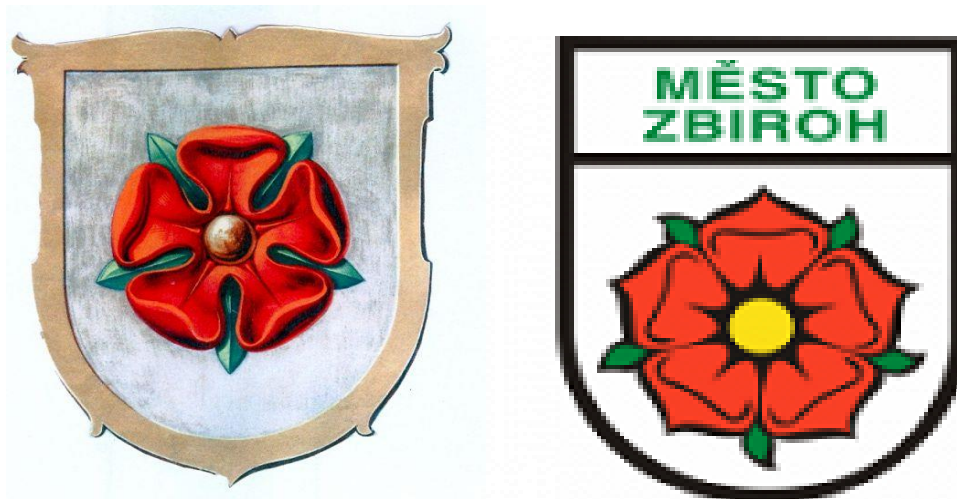
⁷² Zbiroh [online]. *Město Zbiroh*. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.zbiroh.cz/mesto/nase-mesto/>.

s účinností od 1. dubna 2015 dojde k úplnému uzavření tohoto pracoviště.⁷³ Dále zde nalezneme informační centrum Mikroregionu Zbizožsko.

Mikroregion Zbizožsko vznikl v roce 2000 dobrovolným svazkem jedenácti obcí. Zahrnuje obce Kařez, Kařízek, Cekov, Sirá, Lhota pod Radčem, Plískov, Drahoňův újezd, Ostrovec-Lhotka, Líšná, Týček a Zbiroh včetně jeho částí Chotětín, Třebnuška, Přisednice a Jablečno. Všechny tyto obce spojuje zájem o společný rozvoj mikroregionu a zvýšení kvality života a služeb v oblasti Zbizožska.⁷⁴

7.1.1 Historie města Zbiroh

První zmínky o dnešním městě Zbiroh sahají do roku 1230. Původní trhová ves byla v roce 1369 povýšena na městečko. Za vlády Rožmberků dostalo do znaku červenou pětilistou růži na stříbrném poli, město mělo právo vařit pivo a konat trhy. V roce 1897 byl Zbiroh povýšen na město při návštěvě Františka Josefa I.

Život ve městě byl ovlivňován vlastníky hradu a zámku. Zámek prošli postupně Rožmberkové, Šternberkové, Lobkovicové. V historii měl význam rozvoj zemědělství, lesnictví a železářství. Právě železářství dalo podnět ke koupi panství Zbiroh podnikateli známý jako Bethel Henry Strousberg, který měl vidinu vytvořit železářský komplex. Během pouhých dvou let předělal zámek na přepychové sídlo, vybudoval novou školu. Jeho další plány, především vybudování železnice, bohužel padly při krachu na vídeňské burze.

⁷³ Zbiroh [online]. *Úřední deska*. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.zbiroh.cz/uredni-deska/>

⁷⁴ Zbiroh [online]. *Mikroregion Zbizožsko*. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.zbiroh.cz/mesto/nase-mesto/>

Dále panství koupil Josef Colloredo Mannsfeld, kdy se stalo jeho panství, převážně lesnictví a rybníkářství největším velkostatkem v Čechách. Hrabě Mannsfeld užíval zámek s rodinou až do začátku druhé světové války, kdy byl Němci vystěhován. Zámek byl za války a komunistického režimu zrabován a dlouhou dobu v žalostném stavu, navíc byl dlouho považován za jednu z utajovaných lokalit v rámci působení vojenského útvaru. Zámek se dočkal rekonstrukce až rokem 2005, kdy se jeho brány znovu slavnostně otevřely veřejnosti.

V 19. století se v kraji rozvíjela kovovýroba a dala vzniknout továrně, která pod názvem Zbirovia funguje dodnes.⁷⁵

7.2 Organizační struktura města Zbiroh

Nyní město reprezentuje nově zvolený starosta Ing. Milan Rusek spolu s místostarostou Michalem Muraveckým. Zastupitelstvo jako rozhodující orgán má 15 členů. Zastupitelstvo si dle zákona o obcích zřizuje pro svou činnost pouze obligatorní výbory – výbor finanční a kontrolní, zvláště je zřízen osadní výbor pro integrované obce

Rada je pětičlenná a zřizuje své komise – bytová a sociální, stavebně technická, kulturní, pro vzdělávání, pro přestupky, pro sport, pro ekologii a veřejný prostor.

Tajemníkem a personálním vedoucím městského úřadu je Ing. Jan Květoň. Obecní úřad se člení na odbory a oddělení, v rámci nichž jsou zaměstnání úředníci dle zákona o úřednících územně samosprávných celků.

Městský úřad se člení na finanční odbor, odbor stavební, odbor životního prostředí, odbor sociálních věcí. Ostatními zaměstnanci jsou například úředníci v oblasti Czech Pointu, v oblasti výběru místních poplatků, agenda přestupků, pracovníci informačního centra, městské knihovny, městského muzea, kronikář, pečovatelská služba nebo úklid města.⁷⁶

⁷⁵ Zbiroh [online]. *Historie města*. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.zbiroh.cz/mesto/nase-mesto/historie/>

⁷⁶ Zbiroh. [online]. *Zaměstnanci*. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.zbiroh.cz/mu-2/zamestnanci/>

Součástí obce s pověřeným obecním úřadem je matrika a stavební úřad. Město Zbiroh v rámci zákona o územním plánování a stavebním řádu vydává rozhodnutí o spojení územního a stavebního řízení, rozhodnutí o umístění stavby, rozhodnutí o změně využití území, uzavírá veřejnoprávní smlouvy o umístění stavby nebo změně využití území, rozhoduje o ochranném pásmu, oznamuje zahájení územního řízení a jiné procesní části, posuzuje záměry žadatelů s vydanou územně plánovací dokumentací, vydává územní rozhodnutí, územní souhlas, přijímá žádost o stavební povolení, vydává stavební povolení, povolení nebo zákaz k užívání stavby, vydává kolaudační souhlas, nařizuje odstranění stavby, ověřuje projektové dokumentace a plní mnoho dalších úkolů, spadajících do jeho působnosti.⁷⁷ Stavební úřad je příslušný zapisovat identifikační údaje o stavebních objektech a údaje o vazbách na ostatní územní prvky do identifikačního systému.⁷⁸ To provádí pro obce ve svém správním obvodu na základě veřejnoprávní smlouvy o zabezpečení provedení zápisů údajů do informačního systému územní identifikace, adres a nemovitostí.⁷⁹

Matriční úřad v rámci zákona o matrikách, jménu a příjmení vede matriční knihy a sbírky listin pro město Zbiroh a pro obce patřící do jeho správního obvodu. Dále provádí zápisy do matričních knih, vyhotovuje matriční doklady, doslovné výpisy z matričních knih, povoluje nahlížet do matričních knih, vydává rodné, oddací, úmrtní listy, vydává vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření sňatku, vydává povolení ke změně jména nebo příjmení.

7.3 Hospodaření města Zbiroh

Město Zbiroh hospodaří dle schváleného rozpočtu. Rozdělení příjmů a výdajů je prováděno podle rozpočtové skladby, stanovené vyhláškou Ministerstva financí. Podrobné členění příjmů a výdajů rozpočtové skladby je založeno a pro veřejnost zpřístupněno na finančním odboru a elektronické úřední desce městského úřadu. Rozpočet města sestavuje finanční odbor, který jej následně předává radě města, finančnímu výboru a zastupitelstvu města k projednání a schválení.

⁷⁷ Ministerstvo vnitra ČR [online]. *Katalogy agend a činností veřejné správy*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/katalogy-agend-a-cinnosti-verejne-spravy.aspx>

⁷⁸ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, § 42 odst. 1

⁷⁹ Příloha č. 3

V současné době město hospodaří dle rozpočtového provizoria schváleného zastupitelstvem města v prosinci 2014. Finanční odbor připravil návrh rozpočtu na rok 2015, který dosud nebyl schválen zastupitelstvem. Návrh rozpočtu pro rok 2015 je sestaven jako schodkový. Plánované příjmy na rok 2015 činí 50 283,98 tis. Kč, plánované výdaje činí 59 459,17 tis. Kč. Schodek je ve výši 9 175,19 tis. Kč a má být prozatím financován ze zdrojů minulých let.⁸⁰

Plánovaný schodek zapříčinily některé nedokončené akce z předešlého roku, jako je dobudování kanalizace, která byla financována z dotačních prostředků. Došlo však k několika případům poškození soukromého majetku a městský úřad musí vyřešit finanční vyrovnání, což přináší navýšení výdajů. Není to jediná akce, při které musí nově zvolené zastupitelstvo řešit navýšení nákladů.

Prioritním úkolem městského úřadu je tedy hlavně optimalizace nákladů. Před zahájením nových investic je třeba vytvořit strategický plán rozvoje města a s ním pracovat při přípravě dalších projektů.

⁸⁰ Zbiroh [online]. *Úřední deska*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.zbiroh.cz/uredni-deska/>

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo ilustrovat obce s pověřeným obecním úřadem v zavedeném obecním zřízení a přiblížit je obecné veřejnosti.

Nejprve jsem v úvodních kapitolách stručně vymezila základní pojmy veřejné správy, jako je státní správa a samospráva. Samospráva byla klíčovou pro dané téma, protože v rámci územní samosprávy působí jako základní samosprávné jednotky právě obce, dle zákona o obecním zřízení. Následovaly kapitoly o postavení obcí, typové rozdělení obcí a jejich působnost.

Druhá polovina práce patří obcím s pověřeným obecním úřadem a samotnému vývoji obecního zřízení v souvislosti s reformou územní veřejné správy. Obce s pověřeným obecním úřadem jsem situovala na jejich činnosti a organizační struktuře. Závěrem jsem se zaměřila na konkrétní obec „druhého typu“, její charakteristiku území, občanskou vybavenost, organizaci obecního úřadu a hospodaření obce.

Typ obce s pověřeným obecním úřadem vznikl již v roce 1990, tedy před reformou územní veřejné správy, která zavedla obce s rozšířenou působností a ukončila činnost okresních úřadů. Platná právní úprava svěřila obcím s pověřeným obecním úřadem působnost vykonávat vymezené úkoly státní správy i na území jiných obcí. Pověřené obecní úřady vznikly především s cílem, přiblížit státní správu občanům.

Přínosem reformy územní veřejné správy je bezesporu přiblížení správy občanům, zkrácení dosahu služeb, například ověřování podpisu, dostupnost matrik nebo výpis z trestního rejstříku a mnoho dalších, které byly dříve možné jen na okresním úřadě.

Naopak problém bývá spatřován v tom, že ze 77 okresů vzniklo 205 obcí s rozšířenou působností, došlo k navýšení počtu pracovníků a s tím spojené navýšení mzdových nákladů, rozšiřování prostor úřadů a s tím spojené opravy a rekonstrukce budov, což vše přineslo zvýšení výdajů. Finanční stránka je problémem i v případě narůstajících kompetencí a povinností obcí, na které je poskytován státní finanční příspěvek, ovšem v nepřiměřené výši k těmto kompetencím. Obce tak musejí v některých případech financovat výkon přenesené působnosti na úkor samosprávy.

Naše společnost se stále vyvíjí a zdokonaluje, snaží se všem lidem v ní žijícím, vytvořit nejlepší podmínky k spokojenému životu. Každá společnost je založená na právním řádu a ten je třeba stále zdokonalovat a hledat neoptimálnější řešení. Nejen hledat řešení, ale i s odstupem doby hodnotit a analyzovat. Je důležité, všechna hodnocení, připomínky, předávat zákonodárcům, kteří jednou najdou cestu k nejdokonalejšímu právnímu systému.

Resume

Municipality with authorized municipal office

The topic of my bachelor thesis is municipality with authorized municipal office. The main object of this thesis is to analyse of the development and status of this category of the municipality and the development of the municipality system after 2000 and its assessment.

First, define the basic concepts of public administration and local government which is important to know to understand the issue and the understanding of the relationship of state and local governments. I describe also the constitutional foundations of the Czech municipal system

Next chapters describe the status of municipalities such as their organizational structure and competencies that are important for the topic.

Another chapter deals with development of territories public administrations after 2000. The most important legislation and support of this thesis is the Act No. 128/2000 on Municipalities (the Municipality System Act). Its adoption launched public administration system as a fundamental and irreplaceable element of the modern democratic state.

The important aim in connection with the constitution of municipality with authorized municipality office was the reform of the principle of decentralization and subsidiarity of public administration which is the base for the democratic governance in the Czech Republic. The process was accomplished with the two level public administrations. However, the process cannot be considered closed and there is a continuous development on the base of changes in the society and democratic principles.

Municipalities with authorized municipal office exercise powers for several municipalities in its district. In a conclusion the municipality with authorized municipality office and its structure is shown in the specific case of city of Zbiroh.

Seznam pramenů a literatury

Literatura:

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BARTÁK, [ilustrace Miroslav a Editor Jiří ČERNOHORSKÝ]. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2010*. 1. vyd. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2010. 184 s. ISBN 978-80-254-8660-3.

GROSPÍČ, Jiří, Lenka VOSTRÁ (eds.). *Reforma veřejné správy v teorii a praxi: problémy reformy veřejné správy v České republice, Maďarské republice, Polské republice a Slovenské republice: sborník z mezinárodní konference*. Třešť, 22. - 24. října 2003. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 406 s. ISBN 80-86473-71-6.

GROSPÍČ, Jiří, Tomáš LOUDA, Lenka VOSTRÁ (eds.). *Územní samospráva v České republice a Evropě*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 423 s. ISBN 978-80-7380-028-4.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.

HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2007. 211 s. ISBN 978-80-7357-248-8.

HORIZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.

KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003. 408 s. ISBN 80-7179-794-4.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 392 s. ISBN 978-80-7357-561-8.

Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. Vysokoškolské učebnice. ISBN 978-80-7380-086-4.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

KOUDELKA, Zdeněk. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: Linde, 2002. 310 s. ISBN 80-7201-326-2.

MATES, Pavel a Miloš MATULA. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. 105 s. ISBN 80-7079-753-3.

MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Polygon, 2003. 311 s. ISBN 80-7273-088-6.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

PRŮCHA, Petr. *Lexikon - správní právo*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2002. 683 s. ISBN 80-720-8314-7.

PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 276 s. ISBN 978-80-210-5590-2.

PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Brno: Doplněk, 2012. 427 s. ISBN 978-80-7239-281-0.

WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Články:

VRABKOVÁ, Iveta a Jiří KOVÁŘ. Kdo se vyzná v územně správním členění?. *Veřejná správa*. 2015, 5, 20-21.

Internetové zdroje:

Český statistický úřad [online]. *Malý lexikon obcí České republiky – 2014*. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2014-n-gdc2kaznu1>

Český statistický úřad [online]. *SO ORP Rokycany*. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z https://www.czso.cz/csu/xp/so_orp_rokycany

Krajská správa ČSÚ v Plzni. [online]. *Charakteristika okresu Rokycany*. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z https://www.czso.cz/csu/xp/so_orp_rokycany

Ministerstvo vnitra ČR [online]. *Katalogy agend a činností veřejné správy*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/katalogy-agend-a-cinnosti-verejne-spravy.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR [online]. *Koncepce dokončení reformy veřejné správy*. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z <http://www.spov.org/data/files/koncepce-dokonceni-reformy-verejne-spravy.pdf>

Zbiroh [online]. *Město Zbiroh*. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z <http://www.zbiroh.cz/mesto/nase-mesto/>.

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 15/2015 Sb., ze dne 14. ledna 2015 o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)

Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování)

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praha

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

Zákon č. 234/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě

Praze, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, a zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 46/2004 Sb.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění platných předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Zákon 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

Zákon č. 313/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

Zákon České národní rady č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

Zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Sdělení č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy

Přílohy

Příloha č. 1: Obce s pověřeným obecním úřadem

Příloha č. 2: Správní obvod obce s rozšířenou působností Rokycany

Příloha č. 3: Veřejnoprávní smlouva

Příloha č. 1: Obce s pověřeným obecním úřadem⁸¹

Jihočeský kraj

Bechyně, Blatná, České Budějovice, České Velenice, Český Krumlov, Dačice, Hluboká nad Vltavou, Horní Planá, Jindřichův Hradec, Kaplice, Lišov, Milevsko, Mirovice, Mirovice, Mladá Vožice, Netolice, Nová Bystřice, Nové Hrady, Písek, Prachovice, Protivín, Sezimovo Ústí, Slavonice, Soběslav, Strakonice, Suchdol nad Lužnicí, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Vodňany, Volary, Volyně, Vyšší Brod, Zliv.

Jihomoravský kraj

Adamov, Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Bzenec, Hodonín, Hrušovany nad Jevišovkou, Hustopeče, Ivančice, Ivanovice na Hané, Klobouky u Brna, Kuřim, Kyjov, Letovice, Mikulov, Miroslav, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Rousínov, Slavkov u Brna, Strážnice, Šlapanice, Tišnov, Velká nad Veličkou, Velké Opatovice, Veselí nad Moravou, Vranov nad Dyjí, Vyškov, Znojmo, Ždánice, Židlochovice.

Karlovarský kraj

Aš, Horní Slavkov, Cheb, Chodov, Karlovy Vary, Kraslice, Kynšperk nad Ohří, Loket, Mariánské Lázně, Nejdek, Ostrov, Sokolov, Toužim, Žlutice.

Královéhradecký kraj

Broumov, Červený Kostelec, Česká Skalice, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hostinné, Hradec Králové, Hronov, Chlumeck nad Cidlinou, Jaroměř, Jičín, Kopidlno, Kostelec nad Orlicí, Lázně Bělohrad, Náchod, Nechanice, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Opočno, Police nad Metují, Rokytnice v Orlických horách, Rychnov nad Kněžnou, Smiřice, Sobotka, Svoboda nad Úpou, Teplice nad Metují, Trutnov, Třebechovice pod Orebem, Týniště nad Orlicí, Úpice, Vamberk, Vrchlabí, Žacléř.

⁸¹ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Liberecký kraj

Cvikov, Česká Lípa, Český Dub, Doksy, Frýdlant, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Jablonec nad Nisou, Jablonné v Podještědí, Jilemnice, Liberec, Lomnice nad Popelkou, Mimoň, Nové Město pod Smrkem, Nový Bor, Rokytnice nad Jizerou, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod.

Moravskoslezský kraj

Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Fulnek, Havířov, Hlučín, Horní Benešov, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Město Albrechtice, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Osoblaha, Ostrava, Příbor, Rýmařov, Studénka, Třinec, Vítkov, Vratimov, Vrbno pod Pradědem.

Olomoucký kraj

Hanušovice, Hlubočky, Hranice, Javorník, Jeseník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Moravský Beroun, Němčice nad Hanou, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh, Zlaté Hory.

Pardubický kraj

Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Choceň, Chrast, Chrudim, Chvaletice, Jablonné nad Orlicí, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Nasavrky, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Svitavy, Třemošnice, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk.

Plzeňský kraj

Bezručovice, Blovice, Bor, Dobřany, Domažlice, Holýšov, Horažďovice, Horšovský Týn, Kašperské Hory, Kdyně, Klatovy, Kralovice, Manětín, Město Touškov, Nepomuk, Nýrsko, Nýřany, Planá, Plánice, Plasy, Plzeň, Poběžovice, Přeštice, Radnice, Rokycany, Spálené Poříčí, Staňkov, Starý Plzenec, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov, Třemošná, Všeruby, Zbiroh.

Středočeský kraj

Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Březnice, Čáslav, Čelákovice, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Hostivice, Jesenice (okres Praha-západ), Jesenice (okres Rakovník), Jílové u Prahy, Kamenice, Kladno, Kolín, Kostelec nad Černými Lesy, Kouřim, Kralupy nad Vltavou, Křivoklát, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Městec Králové, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Mníšek pod Brdy, Mšeno, Neratovice, Nové Strašecí, Nymburk, Odolena Voda, Pečky, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Roztoky, Rožmitál pod Třemšínem, Říčany, Sadská, Sázava, Sedlčany, Slaný, Týnec nad Labem, Týnec nad Sázavou, Uhlířské Janovice, Unhošť, Úvaly, Velvary, Vlašim, Votice, Zruč nad Sázavou.

Ústecký kraj

Benešov nad Ploučnicí, Bílina, Česká Kamenice, Děčín, Duchcov, Chomutov, Jirkov, Kadaň, Klášterec nad Ohří, Krupka, Libochovice, Liboucheč, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Postoloprty, Roudnice nad Labem, Rumburk, Šluknov, Štětí, Teplice, Ústí nad Labem, Úštěk, Varnsdorf, Vejprty, Velké Březno, Žatec.

Vysočina

Bystřice nad Pernštejnem, Golčův Jeníkov, Havlíčkův Brod, Hrotovice, Humpolec, Chotěboř, Jaroměřice nad Rokytnou, Jemnice, Jihlava, Kamenice nad Lipou, Ledec nad Sázavou, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Počátky, Polná, Příbyslav, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Třešť, Velká Bíteš, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou.

Zlínský kraj

Bojkovice, Brumov-Bylnice, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Horní Lideč, Hulín, Chropyně, Karolinka, Koryčany, Kroměříž, Luhačovice, Morkovice-Slížany, Napajedla, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Slavičín, Staré Město, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Uherský Ostroh, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Zlín.

SO ORP ROKYCANY

⁸² Český statistický úřad [online]. *SO ORP Rokycany*. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/so_orp_rokycany

Veřejnoprávní smlouva

Na základě usnesení zastupitelstva obce Terešov ze dne 10.9.2013 č.7/2013/3 a usnesení Zastupitelstva města Zbiroh ze dne 25.9.2013 č.131 uzavírají podle § 63 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) níže uvedené smluvní strany tuto

veřejnoprávní smlouvu

o zabezpečení provedení zápisů údajů do informačního systému územní identifikace, adres a nemovitostí

Čl. I

Smluvní strany

1. Obec Terešov

zastoupená starostou Josefem Maškem
adresa obecního úřadu: Terešov 108, 338 08 pošta Zbiroh
kraj Plzeňský
příslušná do správního obvodu obce s rozšířenou působností Rokycany
IČ:00519693
(dále jen „obec A“)

a

2. Město Zbiroh

zastoupená starostou obce p.Jiřím Pražským
adresa městského úřadu: Masarykovo nám.112, 338 08 Zbiroh,
kraj Plzeňský
příslušná do správního obvodu obce s rozšířenou působností Rokycany
IČO: 00259225
(dále jen „obec B“)

Čl. II

Předmět smlouvy

Předmětem smlouvy je zabezpečení provedení zápisů údajů do informačního systému územní identifikace adres a nemovitostí podle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, orgány obce B namísto orgánů obce A.

Čl. III

Smluvní rozsah výkonu přenesené působnosti

(1)Podle § 63 odst.1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 313/2002 Sb., budou orgány obce B místo orgánů obce A podle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, zapisovat do informačního systému územní identifikace, adres a nemovitostí následující údaje:

a)podle § 42 odst. 1 až 3 zákona č. 111/2009 Sb., pokud stavební objekt nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu a obec A je proto editorem těchto údajů podle § 42 odst. 4 zákona č.111/2009 Sb. (identifikační údaje stavebního objektu a údaje o jeho vazbách na ostatní územní prvky a na územně evidenční jednotku část obce, údaje o definičním bodu stavebního objektu, údaje o typu stavebního objektu, způsobu jeho využití a jeho technickoekonomických attributech, technickoekonomický atribut stavebního objektu, kterým je měsíc a rok jeho odstranění)

b) podle § 43 odst. 4 zákona č. 111/2009 Sb. (název ulice a údaje o vazbách ulice na ostatní územní prvky)

c) podle § 44 odst. 1 zákona č. 111/2009 Sb. (změny údajů o adresním místě a změny příslušnosti stavebních objektů do části obce).

(2) Orgány obce A budou údaje podle odstavce 1 předávat orgánu obce B bezodkladně a orgány obce B jsou povinny získané údaje zapsat do informačního systému územní identifikace, adres a nemovitostí nejpozději následující pracovní den od jejich obdržení.

Čl. IV

Úhrada nákladů

Obec A poskytne obci B na její účet č. 843 565 309/0800, vedený u ČS Zbiroh odměnu ve výši **100,-Kč (slovy: Jednosta korun českých)** za každý provedený úkon na základě plnění podle čl. III této smlouvy (odměna bude poskytována průběžně v pravidelných čtvrtletních splátkách).

Čl. V

Doba trvání smlouvy

Tato smlouva se uzavírá na dobu určitou a to od jejího uzavření do konce roku 2016.

Tato smlouva je uzavřena dnem, kdy rozhodnutí příslušného krajského úřadu o udělení souhlasu s uzavřením této smlouvy nabude právní moci.

Čl. VI

Společná ustanovení

(1) Smluvní strany zveřejní veřejnoprávní smlouvu bezodkladně po jejím uzavření na úředních deskách svých obecních úřadů nejméně po dobu 15 dní (§ 66c odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb.).

(2) Po dobu platnosti této smlouvy vyvěsí smluvní strany na úředních deskách svých obecních úřadů informaci o uzavření této smlouvy a jejím předmětu.

(3) Tato smlouva se vyhotovuje ve třech stejnopisech, přičemž jeden stejnopis obdrží obec A, jeden stejnopis obdrží obec B a jeden stejnopis veřejnoprávní smlouvy s přílohami obdrží příslušný krajský úřad spolu se žádostí o souhlas s uzavřením veřejnoprávní smlouvy.

(4) Přílohu k této smlouvě tvoří usnesení zastupitelstva obce A a usnesení zastupitelstva obce B o souhlasu s uzavřením této smlouvy a pravomocné rozhodnutí příslušného krajského úřadu o udělení souhlasu k uzavření smlouvy.

(5) Tato smlouva může být měněna pouze písemnými dodatky, které podléhají schválení smluvních stran a souhlasu příslušného krajského úřadu.

(6) Smlouvu lze předčasně ukončit pouze písemně dohodou stran, nebo výpovědí s výpovědní lhůtou 2 měsíce. Lhůta začíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena druhé straně.

V Terešově dne 10.9.2013

Ve Zbiroze dne 25.9.2013

Starosta obce Terešov
Josef Mašek

starosta města Zbiroh
Jiří Pražský

OBEC
TEREŠOV
338 08 Zbiroh

